

20 februari 2023

Remissyttrande över "Friska djur behöver inte antibiotika - bättre verkan genom internationell påverkan (SOU 2022:43)"

Allmänt

World Animal Protection Sverige instämmer i allt väsentligt med det som förs fram i utredningen. Vi utvecklar våra synpunkter nedan, och enligt den ordning som utredningens redovisning är strukturerad.

Vi har dock en viktig och angelägen invändning mot det som förs fram i utredningen och det är att utredningen inte tillräckligt betonar vikten av god djurvälstånd (att djur får leva goda liv) utan att man ofta stannar endast vid att påpeka behovet av att djurhälsoläget är bra. Enligt vår uppfattning är det viktigt att det svenska arbetet med att begränsa användningen av antibiotika i världen utgår från One Welfare - One Health. Det är ett etablerat begrepp och vi känner därför ingen anledningen till att utveckla det i vårt remissyttrande. Att djurs välfärd påverkar djuren till den grad att de kan bli sjuka om de hålls under villkor som till exempel inte ger dem möjlighet att utöva naturliga beteenden som de har stor återkoppling för att göra, att de inte kan få utlopp för att röra sig och utföra andra saker som är positiva för dem, gör dem också mer mottagliga för sjukdomar, vilket i sin tur kan påverka användningen av antibiotika. Vi anser därför att regeringen genomgående ska utgå från One Welfare - One Health i sitt arbete för att få till stånd en ansvarsfull användning av antibiotika runt om i världen.

I sammanhanget vill vi dock lyfta två saker redan i inledningen, som vi tror är viktiga i det fortsatta arbetet med att begränsa användningen av antibiotika:

Den första är behovet av att Sverige genomför regelbundna screeningar av djurbesättningar för att kartlägga eventuell förekomst av multiresistenta bakterier. Enligt vad som har sagts oss har någon sådan inte utförts i Sverige på lång tid. Det är viktigt att Sverige avsätter resurser för att screena

djurbesättningar inom det egna landet, inte minst för att kunna återkoppla mot det faktum att Sverige har en berömvärd låg användning av antibiotika på djurbesättningar. I sammanhanget är det också viktigt att Sverige ser till att ha god handlingsberedskap för att kunna agera snabbt ifall multiresistenta bakterier återfinns i någon besättning. Den föreskrift som finns inom Jordbruksverkets föreskriftsserie verkar inte ha besättningar som utgångspunkt. Vi är också tveksamma över hur stor handlingsberedskap Sverige har ifall man vid en screening skulle finna att det finns multiresistenta bakterier i besättningar i Sverige.

Den andra rör behovet av att handeln tar ett större ansvar då det gäller förekomst av multiresistenta bakterier i det färska kött som säljs. Vid en stickprovsundersökning som vi gjorde sommaren 2022 fann vi att det fanns multiresistenta bakterier i en stor andel av det fläskkött som importerats från ett av länderna som handeln importerar fläskkött från. Även om risken för att människor ska smittas av bakterier från köttprodukter bedöms vara låg av Folkhälsomyndigheten så finns det dock en risk, och det är viktigt att handeln tar större ansvar för den. Detsamma gäller troligen också för restaurangbranschen. Enligt vår uppfattning är det oacceptabelt att konsumenterna idag inte ges någon information om att det kött de för med sig in i deras kök innehåller multiresistenta bakterier.

12.6.3 Utveckling av det nya exportinitiativet

Vi anser att en exportmöjlighet enligt det uppdrag som skisseras är intressant. Det är dock viktigt, vilket vi framhållit i inledningen, att djurvälfrådgorna lyfts upp tydligare.

13.4 Samverkansfunktion 2.0

Vi delar utredningens synpunkter om behovet av en samverkansfunktion i enlighet med vad som förs fram. Här vill vi dock framhålla även behovet av att det bidrag som förmedlas via SIDA m fl omfattas i någon uppfattning, det vill säga att samverkansfunktionen också ger avtryck på det bidrag som Sverige förmedlar och att det harmonierar så långt som det är möjligt med Sveriges strävan då det gäller antibiotika.

Vi vill även framhålla djurvälfrådsorganisationernas roll då det gäller att påverka beslut, bedriva kunskapshöjande insatser och skapa opinion. Vi bör också ha en roll inom samverkansfunktion 2.0.

13.4.4 Bredda resursbasen i ett nytt nätverk – samla alla runt ett bord

Här vill vi åter peka på den roll som djurvälfrådsorganisationerna spelar och vikten av att vi ingår i en breddad resursbas.

- 13.4.7 Nytt regeringsuppdrag – förstudie inför en samlad svensk insats i prioriterat land**
Vi delar utredningens uppfattning och vill samtidigt föreslå att ett prioriterat land väljs bland dem som svenska företag (handel och restaurang) bedriver handel med. Vi får ofta höra att den handel som rikare länder bedriver, och där man inte ställer samma krav på djurvälstånd och djurhälsa som vi gör i vårt eget land, bidrar negativt till ländernas möjlighet att hantera antibiotikafrågan på ett ansvarsfullt sätt. En sådan studie skulle även då kunna omfatta effekterna av den handeln som vi beskrivit ovan i stycket.
- 13.5 Strategi för Sveriges roll i WOA**
Vi vill endast här betona att vi anser att det som förs fram av utredningen är av yttersta vikt.
- 13.6.1 Strategi för att få in fler svenskar i EU bör även omfatta experter på myndigheter**
Vi delar helt utredningens ståndpunkter.
- 13.7 Bekämpa antibiotikaresistens – mål för utvecklingssamarbetet**
Vi delar helt utredningens ståndpunkter. Vi har också valt att föra fram dem under en annan punkt i vårt yttrande.
- 14.2.1 Studie av hur avans på försäljning av antibiotika påverkar försäljningsvolymerna**
Vi delar utredningens uppfattning om vikten av en sådan studie. Målet bör dessutom vara att helt avveckla eventuella incitament hos veterinärkåren att föreskriva antibiotika.
- 14.2.2 Samla europeiska veterinärfakulteter kring en gemensam vision**
Vi delar helt utredningens uppfattning.
- 15.4.1 Hållbara investeringar och finansmarknaden**
Vi vill här informera om att Fair Finance Guide, där vi är en av medlemmarna, sedan några år tillbaka just granskar bankerna kring djurhållningsregler och antibiotika. Fair Finance Guide finns i femton länder och det är viktigt att regeringen är medveten om det arbete som vi bedriver inom ramen för Fair Finance Guide tillsammans med de andra medlemsorganisationerna. Det är också viktigt att regeringen värderar värdet av de insatser som görs och kan överväga att stödja det finansiellt och på andra sätt.
- 16.1.1 Konsekvenser av utredningens förslag**
Vi vill framhålla vikten av att utredningens förslag, tillsammans med dem som vi fört fram i detta yttrande, genomförs. Det är inte minst viktigt att politiken prioriterar att skjuta till erforderliga ekonomiska resurser.

Övrigt – de mjuka delarna i EU:s handelsavtal med tredje land

Utredningen redogör förtjänstfullt för det svenska arbetet med att arbeta in djurvälstånd och antibiotika i de mjuka delarna av handelsavtalet. Det är något som vi varit medaktör för att så ska bli fallet, och vi vill framhålla det arbete som gjorts inom regeringskansliet och inom Kommerskollegium.

Vi vill i detta sammanhang föra fram att det är angeläget att Sverige även tar initiativet till att arbeta in frågan om zoonoser och pandemier. Som utredningen redogjort för finns det en koppling mellan zoonoser och pandemier samt användningen av antibiotika. Det är en nog så viktig aspekt för att frågan om zoonoser och pandemier också ska arbetas in i de mjuka delarna. Givetvis finns det även en rad andra aspekter som gör det viktigt.

20 februari 2023

Roger Pettersson
Generalsekreterare

Amanda Dahlberg
Sakkunnig livsmedelsindustrin